

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΟΚΤΑΒ ΜΙΡΑΜΠΟ

ΜΙΑ ΤΟΥΦΕΚΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Ο σπίτι όπου μένει ο Πολωνός είναι πάνω στο δρόμο, κοντά στο δάσος. Είναι ένα τρισάθλιο καλύβι, με μισογκρεμισμένους τοίχους. Η άχυροσκεπή του, σε πολλές μεριές έχει θουλιάζει. Είναι έτοιμη να πέσει και τα ραπισμένα της δοκάρια φαίνονται σαρκαροσαγωμένα. Μπροστά στο σπίτι βρίσκεται ένα μικρό περιβολάκι όπου φυτρώνουν ελεύθερα τ' άγρια χόρτα, φραγμένο από τα ερειπωμένα ξύλινα κάγκελλα του. Το καλοκαίρι, μερικοί ήλιοι σηκώνουν πάνω από τα χόρτα, προς το φως, τα χρυσοκίτρινα στρουγγυλά λουλούδια τους. Όταν περνάτε στο δρόμο, μπροστά απ' αυτό το σπίτι, σάς χτυπάει μία βουρσοειδής άκαθαρσίας και ασπίλας. Από τα τέσσερα παιδιά που κυλιόντουσαν άλλοτε, σάν τα ακουήλια μέσα σε κείνη τη θροαλιά, τα τρία πέθαναν, σέ μία έπιθμια διαφθερίτιδος και το τελευταίο δέν θρίσκειτα ποτέ του έκει... Γυρ'ζει στους δρόμους της πολιτείας, πάνω στα πεζοδρόμια, κλέβοντας όταν μπορεί ν' άρπάζει κάτι και ζητιανεύοντας. Τη νύχτα μοναχά γυρνάει στο σπίτι όταν η τσέπες του είναι άδειανές. Τρώει τότε άγριο ξύλο. Όταν όμως άκουμπάει πάνω στο τραπέζι, ό,τι μπορεί ν' άρπάζει, άντικρύζει το ένθαρρυντικό, άπαισιο, μά πάντα θουθό χαμόγελο των γονέων του.

Οι διαβάτες φεύγουν μακριά απ' αυτό το σπίτι, που τα παραθύρια του, όταν σκοτεινιάσει, λάμπουν μέσα στη νύχτα σάν μάτια φονιά...

Καθισμένος στο κατόφλι του σπιτιού αυτού ο Πολωνός ετιάγει, άμυλτος και σκυθρωπός, σκούπες από σμημόδα, για τί μεθαιριαφή άγορά. Δουλεύει άφύρετα. Είναι ένας άντρας κοντόγυτρος, με τετράγωνα όμως, γερός και πούλό εύκιντος σάν άγριμύ. Από τό πρόσωπό του, δλόκληρο σχεδόν σκεπασμένο από τά κόκκινα γένεια του, δέν φαίνονται παρά δυό μάτια, με παράξενη άγρια λάμψη, ινάτια θριυνο, και δυό ρουθούνια που άδειασα σαλεύουν, όπως το κυνηγοσκούλλου, όταν μυρίζεται τό κνήγι στον άέρα που άνασαινει...

Η γυναίκα του Πολωνού, ψηλά, κοκκαλιάρια, ζαρωμένη, πλέκει πανέτρια από λυγαριά, μέσα στο σπίτι... Δέν μπορεί κανείς να την δει, αλλά μαντεύει τό σουθλερό πρόσωπό της και τό άχαρο κορμί της μέσα στο μισοσκόταδο της άπαισίας έκείνης κατοικίας. Λέει δέν θγάσουν κ' οι δυό τους. Κάπου-κάπου σταματούνε τη δουλειά τους. Κ' η σιωπή των δυό αυτών πλασμάτων έχει κάτι τό άνατριχαιαστικό, τό τρομερό.

Περνούνε άεφανα φαιανία από τό σπίτι... Πέτυνε φαιανία πάνω από τό δρόμο... Ο Πολωνός τους κυτάζει που περνούν, τους κυτάζει που πετούν... Τα μάτια του λαμποκοπούνε πού πού, τά ρουθούνια του άνατριχιάζουν πού γορνά. Η κοκκιόχρυσες δασές τρίχες του προσώπου του άνατασάζονται.
"Άσφαινα, χωρίς κανείς να μωρη νά πρ' από πού έρχότανε, παρουσιάστηκε πάνω στο δρόμο ένας δασοφύλακας, με την τσάντα στον ώμο κι ένα ραβδί από κροναιά στο χέρι. Σταμάτησε μπροστά στα κάγκελλα. Το πρόσωπό του είναι σκληρό, τά μουστάκια του δασά, τό δέρμα του ψημμένο από τόν άέρα, όμοιο με τίς πέτινες γκέττες που φοράει στα πόδια του. Μία άργοπορημένη άγτινα του ήλιου, κάνει νά νυαλίξη πάνω στο στήθος του ή άπαλάνια πλάκα, τό σμαδί της έξουσίας του.
"Εί Πολωνέ!... φωνάζει.

Ο Πολωνός άνασηκώνει άργά τό δασυμάλλο κεφάλι του προς τόν δασοφύλακα, αλλά δέν του δίνει καμιάν άπόκριση. Τα μάτια του, που τόσο λάμπανε λίγο πρ'ν, λές κ' έσβησαν μωυσιιάς. Μόλις θά υποποδίσαν κανείς νά διακοήνη τώρα τό θολό τους άέγγος άνάμωσ' από τό άταντο "όγωνα του προσώπου του. Τα ρουθούνια του έπαφαν ν' άνοιγοκλείνουν.
"Εί Πολωνέ!... Ξαναφανάζει ό φύλακας, κουφάηκας... Δέν μ' άκούς...
Τότε, με δυκολία συγκρατώντας τη λύσσα του, ό Πολωνός άποκρίθηκε:
—Δέν είμαι διόλου κουφός και σ' άκούω... Τράβα τό δρόμο σου... Δέν έχουμε τίποτα νά ποίμε οι δυό μας.
"Ο φύλακας κίτρινας κ' έκανε ένα μωφασμό.
—Άπεναντίς. Έχουμε νά μιλήσουμε, του είπε. Δέν έρχομαι σάν έχθρός...

Ο Πολωνός σήκωσε τώρα ψηλά τό κεφάλι:
—Τράβα σου είπα, τό δρόμο σου, φώναζε σκληρά. Άμε στο καλό... Δέν έχεις καμιά δουλειά έδώ... "Α!... Τό κατάλαβες; Και Ξαναπίασε τη δουλειά του, ενώ από τό θάθος του σπιτιού, μία άγριεμένη γυναικεία φωνή, στρίγγιλιζε:
—Δέν άκούς, που σου λένε νά πάς στη δουλειά σου, παληάνθρωπε!

Ο φύλακας έπιμένει και θέλει νά μητ' από τά κάγκελλα, από ένα χάλασμα. Ο Πολωνός όμως σηκώνεται θρήςος, κάνει ένα πήδημα, κατά πάνω του, και με μία φονική λάμψη στα μάτια, φωνάζει:
—Σού άπαγορεύω νά μητς στο σπίτι μου!... Πρόσεξε καλά!... Άν μητς... νά μη με λένε Πολωνό, μά τό Θεό... άν δέν σου σπάσω τό κεφάλι!...

Κ' η φωνή της γυναίκας έπανάεθε, μέσα στο μισοσκόταδο του σπιτιού:
—Δόστου!... Σπάστου τό κεφάλι!...
—Καλά, λοιπόν! Άκούσε με... πρόσταξε ό φύλακας άνασηκώνοντας τούς ώμους... Είπα πάλι τίς πατημασιές σου μέσα στο δάσος χτές τη νύχτα.
—Λές ψέματα!...
—Από πού έκοψες αυτό τό σκουπόχόρο;...
—Νά μη σε μέλλει έσένα... Τόκομα απ' όπου μου άρέσει...
—Καλά! Δέν σ' έπιασα και μπορέσει νά λές ό,τι θέλεις. Δέν πρόκειται όμως τώρα γι' αυτό. Θέλεις νά πουλήσης τό σπίτι σου;

—Τό σπίτι μου;... οδρλιάζε ό Πολωνός.
—Ναι, τό σπίτι σου, Σού δίνουμε γίλια φράγκα.
—"Α! έ!... Σάς ένοχλει, σένα και τόν κολασμένο άφέντη σου τό σπίτι μου!... Άκούσε με λοιπόν, μία για πάντα: και τρακόγιες γιλιές αν μωδίνες, πάλι θά σου έλεγα όχι!
—Είπε ή τελευταία σου λέξι;
—Ναι! Η τελευταία!...
—Πολύ καλά. Σε προειδοποιώ μοναχά πώς σε παρακολουθούμε.

—Σάς έγω γραμμένους στα παλιά μου τά παπούτσια, άκούε; Και σένα και κείνον που σε στέλνει!... Και νά σε προειδοποιώ πώς θένουμε κακά ξεμπερδέματα... Άκούς έκει! Νά έμπορ'ίζουν ένα φτωγό άνθρωπο νά θνάλη τό ψωμί του!... Στ' άνάβηναι!...
Κι' έπειτα πόσθθεσε άπότομα:
—Γιατί, μωρέ, σκότασες τό σκυλί μου;
—Γιατί κυνηγόσας τούς φαιανούς, άπάντησε ή φύλακας.
—Λές ψέματα... Και τί τσίφ' μου τίς κόττες, γιατί τίς άκόττες κ' αυτές;... Μήπως κ' αυτές κυνηγούσανε τά πουλιά;
—Σκαλίζανε τά φυτάρια... κάνανε ζημιές.
—Και γιατί έθαλας και μ' έδιωξαν από τόν πύργο;... Μήπως δέν έθγαλα με τόν ιδρωτά μου τό ψωμί μου...
—Γιατί νά θγαίνεις κρυφά κνήγη; τίς νύχτες;
—Λές ψέματα! Λές ψέματα!

Μέσο στο σκοτάδι του σπιτιού, η φωνή της γυναίκας άκούγότανε δλο και πού μανιασμένη, ύστερ' από κάθε άπάντησι του φύλακα:
—Παληάνθρωπε! Βρωμόσκυλλο!... Φονιά!...
—Ο φύλακας όμως δέν σκοτιότανε δίπλου.
—Φύλαξού καλά, Πολωνέ! μωρμούρισε άπειλητικά. Γιατί αυτή τη φορά την έχεις άσκημα...

—Καλύτερα θά κάνης νά φυλάγεσαι σύ, που έξ αίτίας σου πεινάει ή φτωχολογιά... Έτσι κ' άλλοιώς, ψωφάμε από την πείνα... Δέν μας άφήστε τίποτα... Μαύρισε τό μάτι μου πεία.
Τότε ό φύλακας άποκρίθηκε ήουχα:
—Δέν σε φοβούμαι. Ούτε και φάηκα κακός μαζί σου. Νά που και τώρα σε ποσειδοποιώ. Κάνε λοιπόν τό λογαριασμό σου... Έγώ φεύγω...
Κι' άνασηκώνοντας στον ώμο του τη γεμάτη τσάντα, πήδησε έλαφρός στο δρόμο κι έφυγε χωρίς νά γυρίση νά δει, πίσω του.

Ο ήλιος είχε δύσει, γάθηκε πίσω από τίς σκοτεινότερες, πυκνές τούπες του δάσους.
Ο Πολωνός Ξαναπίασε τη δουλειά του, ταραγμένος:
—Φτάνει πεία!... ψιθύριζε. Παράνε το πράγμα... "Έτσι κ' (Η συνέχεια εις την σελ. 462)

—Εί Πολωνέ!... Ξαναφανάζει ό φύλακας, κουφάηκας... Δέν μ' άκούς...
Τότε, με δυκολία συγκρατώντας τη λύσσα του, ό Πολωνός άποκρίθηκε:
—Δέν είμαι διόλου κουφός και σ' άκούω... Τράβα τό δρόμο σου... Δέν έχουμε τίποτα νά ποίμε οι δυό μας.
"Ο φύλακας κίτρινας κ' έκανε ένα μωφασμό.
—Άπεναντίς. Έχουμε νά μιλήσουμε, του είπε. Δέν έρχομαι σάν έχθρός...

ΜΙΑ ΝΤΟΥΦΕΚΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 448)

άλλοιώς φοβάμε από τήν πενιά!...

Νύχτασε ολότελα. 'Ο Πολωνός μπήκε στο σπίτι του. Τό έρμαρί ήταν άδειο, δίγως ψωμί. Κ' οι δύο τους, ή ψηλή, κοκκαλιάρη γυναίκα κι' ο κοντόχροντος άντρας, έστεκαν τώρα εκεί, μέσα στο σκοτάδι, σιωπηλοί.

—'Αφα κι' η γυναίκα του Πολωνού μούγγρισε:

—'Ακου νά σου πώ!...

—Τι είνε; ρώτησε εκείνος.

—Δέν έχει φεγγάρι απόψε.

—Ναί!... Δέν έχει!... 'Η νύχτα θά είνε σκοτεινή.

—Αυτός όμως θά παραμονεύη, σάν τόν χάρο, ανάμεσ' από τά δέντρα...

—Καί θέβαια...

—Τότε λοιπόν...

Κ' η γυναίκα, ψάχνοντας γύρω, άνασήκωσε μιά πέτρα κάτω άπ' τόν τζάκι μιά μεγάλη πέτρα. "Έχωσε θειάδι τόν χέρι της μέσα στην τρύπα που παρουσιάστηκε κι' έβγαλε από κεί μέσα ένα τουφέκι. Τό σκούπισε κατόπιν προσεγτικά, δοκίμασε τή σκανδάλη καί μέ σιγανή, θρασηή φωνή ψιθύρισε:

—Τότε λοιπόν...άν έχης καρδιά... θά πάς νά τόν βρής καί...

—Δάσε μου εδών! μουρημίρισε ο άντρας... "Έτσι κι' άλλοιώς φοβάμε από τήν πενιά...

Καί σέ λίγο θυγήκε από τόν σπίτι. "Ήταν νύχτα, νύχτα θεοσκότεινη, πίσσα. 'Ο Πολωνός στάθηκε μιά στιγμή κι' άφουγκράστηκε. 'Ήσυχία στο δρόμο... Ούτε άμάξι, ούτε περπατησιές, τίποτα... Προχώρησε λιγάκι καί ξαναστάθηκε... "Άφουγκράστηκε πάλι. 'Ήσυχία... "Ήσυχία...

Πέρα, πολύ μακριά, άκούγονταν μοναχά τόν τραγουδι τής κουκουβάγιας, μέσα στην άπόλυτη σιωπή, πένθιμος προάγγελος τού θανάτου...

'Ο Πολωνός σύρθηκε μπρός σάν τόν άγριμι που διψάει αίμα... Πήγαινε ίσια στο κακό, στο έγκλημα. Τό τουφέκι τουκάγαε τά γέλια...

Μισή ώρα πέρασε...

Κι' άβασα ένας πυροβολισμός άκούστηκε. "Ένας πυροβολισμός βαρύς, υπόκωφος, τρομερός μέσα στη νύχτα.

Κι' έπειτα ή σιωπή. 'Η μαύρη σιωπή τού θανάτου... Τίποτες άλλο πεία...

ΤΟ ΧΑΚΙ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 421)

σάν μήτρα άρχιεπισκοπική. Θαύμα! Τό ιαϊζώ, πέφτει πρós τά πίσω, σάν τιμητέρι Μωραΐτισσας. Τό θάζω καί πάλιν μέ προσήχη στη θέσι του κι' αυτό γέρνει πρós τά έμπρός, σάν νά σκούθη για νά μέ δη καί νά μου μιλήση!...

Τού δίνω μιά καί τó πετάω.

—'Ελα δώ, στρατιώτη, μου λέει ο λοχίας, γιατί πετάς τó ηλικίο σου; Ξέρεις τί έχει αυτό επάνω του;

—Τό ξέρω.

—Τί έχει;

—Τό διάλολο ολόρθρον!

—Τό διάλολο! Θά φάς καμμία τιμωρία, κακομοίρη μου, νά ήβης! Τό διάλολο έχει τόν στρατιωτικό καπέλλο ή τó στέμμα τó βασιλικό; Καί πετούν τó στέμμα, θρέ άνόητε;

—'Όχι, τού είπα. Τό...κρημνίζου, άν στηρίζεται άπάνω σέ κακά κεφάλια κι' άν είνε σέ κακά καπέλλα τó πετούν!

—'Αιτε από δώ, άνόητε, νά μη σ' άκούση ο έπιλοχίας καί πός στραποδικέω.

Πέρβεργο. Κι' εγώ ένόμιζα πώς μόνο σέ ραφεύο θά έπρεπε νά άποσταδών!

'Αμ' εκείνες ή άρβύλες;

'Υποδήματα είνε αυτά ή...αυτόκνητα;

Καλύτερα νά σπαθώ εδών καί νά μήν...προχωρήσω μ' αυτές ούτε θήμα.

Μέ αυτή τήν άνταρσία καί τήν ταραχή καί τήν άναστάτωση κατάνηγα σάν Βαλκανική Χερσονήσος, ζήτημα Μακεδονικών, καί ό,τι κανείς νά φαντασθή.

Δέν θά θρεθή μιά Δύναμις νά μέ σωση κι' έμένα, εφαρμόζοντας μερικές...μεταρρυθμίσεις καί στη στρατιωτική στολή, πού καταδυναστεύει, όπως οι Τούρκοι τούς Χριστιανούς, κόσμο δηλαδή καί κοσμάκη;...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ

(Συνέχεια έκ της σελ. 433)

τά ψώνια του, είτε τ' όνομά του νά τού τά στείλουμε σπίτι του. "Όπως συνήθιζε, έτοιμαζότανε νά τó ξαναπή;

—Μείνετε ήσυχοι, έννοια σας, τού είπε ο υπάλληλος, είνε τόσο γνωστό τ' όνομά σας!...

"Έτσι, για πρώτη φορά ο κ. Μπουγκαμπύς χάρηκε, στά πενηνταοχτώ του χρόνια, ύστερ' από μιά άνάμνημι κι' άδοξη ζωή, τή χαρά τής δημοτικότητας. Λίγο έλεψε νά λιγοθυμήση άπ' τή χαρά του, όταν είδε στην προθήκη ένός ζαχαροπλαστείου, καρταμέλες «Μπουγκαμπύς» κι' όταν είδε μί' άλλη μέρα τ' όνομά του σ' ένα καινούργιο λικέρ. Είχε όλα τ' άγαθά τής δόξας χωρίς νά έχη περάσει κανέναν από τούς μύριους κόπους καί τίς άγωνίες πού άπαιτεί ή άπόκτηση της. "Ήταν γνωστότερος άπ' τόν Μονεστιά, γιατί τού κοινόν συγκρατεί περισσότερο τόν τίτλο ένός έργου, παρά τ' όνομα τού συγγραφέως.

"Έτσι πέρασαν οι μήνες.

Τό έργο τού κ. Μονεστιά κατέθηκε έπιτέλους. 'Ο συγγραφέως αύτός έδωσε κι' άλλες κομωδιές, άλλα άπέτυχαν. Καί σιγά σιγά, χωρίς νά τόν πολυκαταλάβη, ο κ. Μπουγκαμπύς ξαναγύρισε στην παλιά του άσημότητα. Δέν αισθανότανε πεία καμμία ουγκλήσι διαβάζοντας τίς έφημερίδες. Κι' αυτό τόν στενοχωρούσε τώρα τόσο πολύ, ώστε μιά μέρα δέν διάστικε καί πήγε καί θρήκε έπιτέλους τόν διευθυντή ένός θεάτρου δευτέρας τάξεως.

—Θά μπορούσατε ν' άνεβαίνατε καί σεις τόν «Μπουγκαμπύς»;

—Χμ! Παίχτηκε πολύ αυτό τó έργο. 'Έξαρτάται... Πόσα μάς δίνετε;

—Πόσα χρειάζονται;

—'Ως δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα...

—Σας τά δίνω, μέ τόν όρο όμως νά μη ζητήσετε πωτέ νά μάθετε τó όνομά μου. Είμαι ένας φιλότεχνος, τίποτε περισσότερο...

—Καί ποιά είνε ή έννοουμένη σας πού θά παΐξη τόν πρώτο ρόλο;

'Ο κ. Μπουγκαμπύς τόν κούταζε μέ άπορία. Δέν είχε ιδέα άπ' αυτά ο καύμενος. Τού εξήγησε πώς ήταν ένας πραγματικός φιλότεχνος, μέ μοναδικό σκοπό τήν έξόφισι της Τέχνης! "Έβωσε τά χρήματα καί πήρε τó υποβόλαιο. Καθώς έκανε όμως νά φύγη, γύρισε πίσω καί είπε, όσο μπορούσε μέ περισσότερη φυσικότητα:

—Δέν μου λέτε; Θά σάς ήταν εύκολο, χωρίς νά φανή πός τó ζητήσω εγώ, νά άπαιτήσετε από τόν κ. Μονεστιά νά γραφή ο Μπουγκαμπύς μέ ύψηλον; Καί, τού γιώτα νά γίνη ύψηλον... Τό θρίσκα πού πρωτότυπο, πού νόστιμο!...

Η ΒΙΛΙΑ ΤΗΣ ΡΟΖΕΤΤΑΣ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 443)

χανσό. Πούδς νά μάς τώλεγε πάλι αυτό!... Τί δυστυχία!... Τήν καιμένη τή Ροζέττα! Με τó δρόμο πού είχε πάρει όμως!... 'Εγώ τó πρόβλεπα, πός εκεί θά καταντούσε: Κι'έβοντας τού πορτοφολία τού κόσμου, βγάσεις, βέβαια, πολλά λεφτά μονομιάς, μέ είνε επωκίνδινο! Δέν ήθελε νά μ' άκούση!... "Ήταν ή ματία της αύτό τó κακό! Τά ίδια κόντες νά πάθη καί πέσου, μέ κώνον τόν 'Αργεντινό!... Δέν φταίει όμως αύτή ή κακομοίρα, κρέπει νά τήν σιμπονάμε: Φταίει εκείνος ο παληάνθρωπος ο έραστής της, ο Ροζιτέ, πού όσα κ' άν τού δώσει, λίγα τού φανόντα!... Αυτός είνε ή αίτία τής καταστροφής της! Αυτός τήν βάζει καί...!

Δέν πρόφτασε όμως ν' άποτελειώσει τούς θρήνοντες ή...καλόκαρδη Νινή. Γιατί εκεί πού τού μιλούσε, είδε τόν κ. Λαμπιτά νά κινιριζή, νά κλωνίζεται καί έπαύεται νά πέγη λιγοθυμισμένος μπροστά στην πόρτα τής πρωτότυπης «βίλλας»!... ANTPP ΜΠΙΡΑΜΠΩ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΑΠΑΣ

'Ο Βολταίρος, γνωστός για τήν άθεία του καί για τούς σαρκασμούς του πρós τούς Ιερωμένους, είχε κληθή σέ τραπέζι κάποτε από τόν μαγκήσο ντε Σαιν-Μώφ.

—Είνε καλό τó κρασί σου; ρώτησε τόν άμειτριώνά του σέ μιά στιγμή, πριν καθήσουν στο τραπέζι.

—Μόλις μου τώστειλε ο έπιστάτης μου από τó κτήμα! άποκρίθηκε ο μαρκήσιος. Στην έπιστολή του μάλιστα τó άποκαλεί «καλώτατο»!...

—Δέν έχει σημασία αυτό! είπε σαρκαστικά ο Βολταίρος. Κι' ο Πάπας άποκαλείται «αγιώτατος», ενώ συνήθως δέν είνε ούτε άγιος καί!